
Kyrkomötet
Motion 2017:77
av Aron Emilsson

En kyrka mitt i byn – utvärdering av centraliseringens konsekvenser

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en utvärdering av organisationsförändringen inom Svenska kyrkan, avseende församlingssammanslagningarnas och den övergripande centraliseringens konsekvenser för såväl lokal, regional som för nationell nivå.

Motivering

Församlingen är grundstommen i kyrkans organisation och den nivå där Svenska kyrkans liv, verksamhet och lära kommer till uttryck och möter människor utifrån de fyra grundverksamheterna gudstjänst, mission, undervisning och diakoni. Begreppet ”kyrkan mitt i byn” är också mer än symbolspråk, ännu idag. Runtom i vårt avlånga land är den gamla sockenkyrkan och prästgården eller församlingshemmet knutpunkten i byn eller tätorten. Liksom stadskyrkans belägenhet i staden eller domkyrkans i stiftsstäderna har den en central ställning både geografiskt och symboliskt. Även om kyrkoförsamlingens formella makt minskat i samband med att sekulära offentliga institutioner övertagit mycket av den ursprungliga verksamheten och att folkbokföringen inte längre baseras på församling, så är Svenska kyrkans många församlingar samhällsinstitutioner nära medborgarna.

De senaste åren har en stor organisations- och strukturförändring präglat Svenska kyrkans organisation och många församlingar har slagits samman i allt större enheter. Äldre och historiska indelningar har brutits upp och gemenskaper luckrats upp, samtidigt som styret centraliserats och den lokala demokratiska förankringen i stor utsträckning försvagats. Mot bakgrund av urbaniseringen och allt färre medlemmar i lands- och glesbygdsförsamlingar har detta i vissa fall varit en nödvändighet av ekonomiska och organisatoriska skäl. I andra fall finns det anledning att med kritiska ögon se över sammanslagningar och dess konsekvenser.

Sverigedemokraterna anser att utvecklingen av sammanslagningar av församlingar och pastorat är långtgående och i vissa fall olycklig. Småskalighet och närhet bör eftersträvas i kyrkans organisation. Detta i syfte att ge församlingsmedlemmarna största möjliga närhet, delaktighet och insyn i sin församling. Stordriftsrationaliseringen har i många fall även en negativ inverkan på arbetsmiljön för kyrkans anställda, inte minst för prästämbetet. Från att ha varit den lokala kyrkans predikant och själavårdare, dop-, konfirmations- och begravningsförrättare som alla känner, till idag i allt högre utsträckning leva allt längre ifrån sin församling och i högre utsträckning vara mobil mellan kyrkor på i vissa håll mycket långt avstånd från varandra för att det ska fungera i kyrkans schematekniska, byråkratiska och organi-

satoriska modernitet. Detta är naturligtvis delvis en följd av det faktum att prästen inte längre lever mitt i församlingen varken symboliskt eller faktiskt genom det faktum att allt färre bor och har pastorsexpeditionen i prästgården intill kyrkan mitt i byn, samtidigt har rationalisering och centralisering i vissa delar av landet gått alltför långt.

Sverigedemokraterna anser att Svenska kyrkan bör utvärdera sammanslagningarnas konsekvenser och långsiktigt inrikta sig på att utveckla befintliga och nya sätt att underlätta samverkan mellan olika församlingar och pastorat gällande administration, personalförsörjning med mera, utan att slå ihop församlingar, om det inte finns ett starkt folkligt önskemål, förankring och samsyn kring detta i de inblandade församlingarna och bland församlingsborna.

Konflikten mellan den lokala kyrkans närvarande och personliga sätt att finnas bland sina medlemmar och de starka ekonomiska och organisatoriska incitament som driver på rådande utveckling är en ödesfråga för Svenska kyrkan som helhet. Ska församlingen vara den grundläggande enheten med stort pastoralt ansvar och handlingsutrymme och kyrkan på allvar vara relevant och finnas mitt ibland människor, så får Svenska kyrkans utveckling mot en alltmer centraliserad koncern inte gå för långt. Principen om att beslut ska tas och närvaro finnas på lägsta möjliga nivå måste tillämpas.

Tidigare har det argumenterats för att en utvärdering av liknande slag har varit för tidig att genomföra då det hänvisats till att organisationsförändringar till följd av strukturutredningen etc. måste "sätta sig" innan man tar ett helhetsgrepp om kyrkans organisationsutveckling. Nu har dock tid gått sedan strukturutredningens genomförande och trenden av församlingssammanslagningar går längre tillbaka än så. Det finns därför goda skäl att verkställa en helhetsöversyn kring detta.

Stora Lundby den 23 juli 2017

Aron Emilsson (SD)